

บอกเล่าเรื่องราวชาวชุมชน

ประสบการณ์ บทเรียน การเรียนรู้จากชุมชน

การบูรณาการ ประสบการณ์ การวิจัย การศึกษาชุมชน
การเรียนการสอน ผู้การเรียนรู้ในมิติหลากหลาย

12th Anniversary
Management
Science
Silpakorn University

บอกเล่าเรื่องราวชาวชุมชน

ประสบการณ์ บทเรียน การเรียนรู้จากชุมชน

โครงการผลิตตำราและหนังสือ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2557

บอกเล่าเรื่องราวชาวชุมชน

ประสบการณ์ บทเรียน การเรียนรู้จากชุมชน

“การบูรณาการ ประสบการณ์ การวิจัย การศึกษาชุมชน การเรียนการสอน
สู่การเรียนรู้ในมิติหลากหลาย”

ISBN

978-974-641-566-8

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์สุดา พุฒจร

ผู้ทรงคุณวุฒิ

รองศาสตราจารย์ ดร.คณิต เขียววิชัย

พิจารณาบทความ

รองศาสตราจารย์เสรี เทวาลัย

วิชาการ

ผู้เขียน

อาจารย์วันชัย เจือบุญ
อาจารย์ ดร. รุติมา เวชพงษ์
อาจารย์ศุภลักษณ์ ศรีสำอางค์
อาจารย์สไบทิพย์ มงคลนิมิตร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิตศักดิ์ พุฒจร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์สุดา พุฒจร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกศราพร พรหมนิมิตกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว

Thai edition copyright©Faculty of Management Science, Silpakorn University,
Thailand, 2015.

ลิขสิทธิ์ฉบับภาษาไทย©คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558.

การสนับสนุนการ

โครงการผลิตตำราและหนังสือ คณะวิทยาการจัดการ

จัดพิมพ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2557

จัดพิมพ์โดย

สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยศิลปากร เลขที่ 3 หมู่ที่ 1 ตำบลสามพระยา
อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี 76120

บอกล่าเรื่องราวชาวชุมชน

ประสบการณ์ บทเรียน การเรียนรู้จากชุมชน

“การบูรณาการ ประสบการณ์ การวิจัย การศึกษาชุมชน การเรียนการสอน
สู่การเรียนรู้ในมิติหลากหลาย”

พิมพ์ที่	โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330 โทรศัพท์ 02-218-3549-50 โทรสาร 02-218-3551
พิมพ์ครั้งที่	1
จำนวนที่พิมพ์	500 เล่ม
จัดรูปเล่ม	สวรินทร์ เบ็ญเต็มอะหลี
ออกแบบปก	คอฟฟี่ฟาร์ คงหัด

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

ศุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว และทิพย์สุดา พุฒจรรย์. บรรณาธิการ. *บอกล่าเรื่องราวชาวชุมชน
ประสบการณ์ บทเรียนการเรียนรู้จากชุมชน* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2558. 218 หน้า.

1. การจัดการชุมชน 2. การวิจัยชุมชน 3. การจัดการเรียนการสอนชุมชน 4. การบูรณาการ

บทความทั้งหมดที่ปรากฏในหนังสือนี้เป็นความคิดอิสระและความรับผิดชอบของผู้เขียน

คำนำ

สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้เปิดการเรียนการสอนครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2545 เมื่อสาขาวิชาการจัดการชุมชนก้าวเข้าสู่ปีที่ 10 คณาจารย์ในสาขาวิชาได้ร่วมกันจัดทำหนังสือ “บอกเล่าก้าว...สิบ เรื่องเล่าชาวชุมชน” ขึ้นเป็นเล่มแรก ได้รวมบทความที่สะท้อนถึงมุมมอง ความคิดของคณาจารย์ซึ่งได้ผ่านประสบการณ์และการเรียนรู้ทั้งจากการศึกษาชุมชน และจากงานวิจัย และขณะนี้ได้ก้าวเข้าสู่ปีที่ 12 ซึ่งตลอดช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาคณาจารย์ในสาขาวิชาได้ใช้เวลานอกจากการสอนในห้องเรียน แสวงหาและเติมเต็มความรู้ผ่านการศึกษาร่วมกัน การทำวิจัย และการศึกษาดูงานในพื้นที่ชุมชนต่าง ๆ เมื่อมีโอกาสจะมีการพูดคุย แลกเปลี่ยนมุมมอง หรือแง่คิดร่วมกันเสมอ สิ่งที่ได้เรียนรู้เหล่านี้ จึงควรค่าแก่การจดบันทึกเป็นเรื่องราวบอกเล่าให้ผู้อ่านได้เรียนรู้แบบยั่งยืน จึงมีความคิดร่วมกันในการจัดทำหนังสือ “บอกเล่าเรื่องราวชาวชุมชน ประสบการณ์ บทเรียน การเรียนรู้จากชุมชน” ซึ่งเป็น “การบูรณาการ ประสบการณ์ การวิจัย การศึกษาชุมชน การเรียนการสอน สู่การเรียนรู้ในมิติหลากหลาย”

นอกจากคณาจารย์ในสาขาวิชาการจัดการชุมชนแล้ว ยังได้เชิญคณาจารย์ของคณะวิทยาการจัดการ ซึ่งสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับชุมชนท้องถิ่นมาร่วมถ่ายทอดเรื่องราวอีกด้วย โดยการบอกเล่าเรื่องราว เริ่มต้นจากการเกริ่นกล่าวเนื้อหาที่น่าสนใจในเล่ม เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจเชิงโครงสร้างเนื้อหาสาระการนำเสนอ และจุดประกายความสนใจในหัวข้อเรื่องราวต่าง ๆ ผ่านเนื้อหาสรุปโดยย่อใน

แต่ละเรื่องราว จากนั้นจึงตามด้วยเรื่องเล่าจำนวน 8 เรื่อง จากผู้เขียน 8 คน ซึ่งมีความหลากหลายประเด็น หลากหลายมุมมอง หลากหลายความคิด และหลากหลายแนวการเขียน

สาขาวิชาการจัดการชุมชน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือฉบับนี้จะทำให้ผู้อ่านได้เกิดการเรียนรู้ขณะที่อ่านแต่ละบรรทัด และค้นเจอความรู้ที่ซ่อนไว้ระหว่างบรรทัด (between the lines) การอ่านและคิดตาม วิพากษ์ในแง่มุมต่าง ๆ จะทำให้สามารถเกิดแง่มุมใหม่ของความคิด และสิ่งสำคัญที่เป็นความมุ่งหวังของหนังสือฉบับนี้ การทำให้ผู้อ่านได้เกิดความตระหนักถึงศักยภาพและพลังสำคัญของชุมชน ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศจากฐานราก และสร้างการกระตุ้นการเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ในชุมชน ด้วยการแสวงหาโอกาสเรียนรู้ชุมชนต่าง ๆ ในแง่มุมต่าง ๆ ด้วยตนเอง

ท้ายที่สุดนี้ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ภาครองศาสตราจารย์ ดร.คณิต เขียววิชัย และรองศาสตราจารย์เสรี เทวาลัย ที่ได้ให้ความกรุณาพิจารณาหนังสือฉบับนี้ พร้อมให้คำแนะนำปรับแก้ไข ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ซึ่งเป็นประสบการณ์งานเขียนที่คณาจารย์ได้เรียนรู้และจะนำไปเป็นแนวทางการพัฒนางานเขียนในอนาคต และต้องขอขอบคุณคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการผลิตหนังสือตามโครงการตำราและหนังสือ ซึ่งเป็นหนังสือที่ได้บูรณาการ ประสบการณ์ การวิจัย การศึกษาชุมชน การเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ในมิติหลากหลาย

สาขาวิชาการจัดการชุมชน
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
มิถุนายน 2558

เกริ่นกล่าว

ภารกิจของคณาจารย์สาขาวิชาการจัดการชุมชน และคณาจารย์สาขาวิชาอื่น ๆ ที่มีความสนใจและได้มีโอกาสทำงานร่วมกับสาขาวิชาการจัดการชุมชนนั้น นอกจากการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแล้ว ส่วนหนึ่งได้ทำหน้าที่บริการวิชาการแก่สังคม เพื่อทำประโยชน์ให้แก่สังคม ชุมชน ท้องถิ่น และการทำงานวิจัย เพื่อเพิ่มศักยภาพทางวิชาการสู่การพัฒนาศักยภาพการเรียนการสอน ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการได้ดำเนินการจัดการต่าง ๆ ได้สร้างการเรียนรู้ในหลากหลายมิติ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกรอบความคิด มุมมองฐานประสบการณ์ การตีความ และความเข้าใจของแต่ละบุคคล ดังนั้นบทความทั้ง 8 เรื่องในหนังสือเล่มนี้ จึงมีรูปแบบการเขียนที่แตกต่างกันหลากหลายสไตล์ และหลายความคิดที่กลั่นกรองผ่านประสบการณ์จากคณาจารย์สาขาวิชาการจัดการชุมชน ที่ได้พยายามสะท้อนให้เห็นถึงการค้นหาคุณค่าที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่นซึ่งอาจถูกมองว่าไม่มีอะไรน่าสนใจ ที่ไหน ๆ ก็เหมือนกัน แต่ในความเป็นจริงแล้ว ยังมีองค์ความรู้ที่มีคุณค่าทั้งที่ปรากฏอย่างชัดเจนและซ่อนเร้นอยู่ในชุมชนต่าง ๆ มากมายควรค่าในการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และถอดบทเรียน

สิ่งที่ได้รู้ สิ่งที่ได้เห็น สิ่งที่ได้ลงมือทำ ด้วยประสบการณ์ของแต่ละคนได้นำมาเรียบเรียงและนำเสนอในแง่มุมต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายให้ผู้อ่านได้แง่คิด และเรียนรู้มุมมองที่หลากหลาย ขวนคิด ขวนสงสัย และอยากค้นหาคำตอบ ซึ่งหวังว่าน่าจะมีส่วนช่วยให้ผู้อ่านสนใจและหาโอกาสในการเข้าไปศึกษาเรียนรู้ในชุมชนต่าง ๆ ด้วยตนเองเช่นเดียวกัน หนังสือเล่มนี้จึงได้รวบรวมบทความเกี่ยวกับชุมชนทั้ง

มิติการศึกษา การวิจัย วัฒนธรรม และการพัฒนาชุมชน ซึ่งแต่ละบทความต่างมีสาระความรู้ สอดแทรกทฤษฎะ มุมมอง และเสนอองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับชุมชนในแง่มุมต่าง ๆ ดังนี้

เริ่มต้นจากบทความ “**สะท้อนแนวคิดของการสร้างนักการจัดการชุมชน**” เป็นบทความที่ผู้เขียนถอดประสบการณ์การเรียนรู้ ผ่านการทำงานในชุมชน ทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคส่วนต่าง ๆ การไปสัมภาษณ์ผู้รู้ และการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรการจัดการชุมชน ได้อธิบายถึงความสำคัญสภาพการเปลี่ยนแปลงที่มีอิทธิพลให้ชุมชนต้องพยายามจัดการชุมชนด้วยตนเอง การสร้างนักการจัดการชุมชนจึงมีความสำคัญที่ต้องสร้างความสามารถในการรู้จักใช้เครื่องมือ ประสานความร่วมมือให้เกิดพลังการขับเคลื่อน การพัฒนา การวางแผน และการสร้างกระบวนการ ที่สำคัญก็คือการสร้างนักการจัดการชุมชน ต้องจัดการเรียนการสอนให้มีกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพขั้นตอนต่าง ๆ ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และฝึกฝนอยู่เสมอ เพื่อให้ให้นักการจัดการชุมชนรู้จักคุณค่าของตัวเอง มีบุคลิกภาพที่ดี เข้าใจงาน และมีความรู้ในด้านต่าง ๆ

นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษาสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ บทความ “**การศึกษาดูงาน ไม่ใช่แค่ดูงาน: Volunteer Tourism ในมิติการท่องเที่ยวโดยชุมชน**” เป็นบทความที่ผู้เขียนซึ่งเป็นอาจารย์สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวได้พัฒนารูปแบบการสอนมาอย่างต่อเนื่องให้นักศึกษาได้เรียนรู้ ได้เข้าใจการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านประสบการณ์จริงจากการศึกษาดูงานด้วยการเอานำแนวคิด “เรื่องจิตอาสา” และ “เพลิน” (Play and Learn) มาเป็นหลักในการเรียนรู้ชุมชน ทำงานตามโจทย์ที่ชุมชนต้องการ นำสิ่งที่ได้มาแลกเปลี่ยนข้อมูล มุมมอง ประสบการณ์กันระหว่างชุมชนและ

นักศึกษา โดยอาจารย์ผู้ควบคุมทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการสร้างกระบวนการให้เกิดการเรียนรู้ทั้ง 2 ฝ่าย การศึกษาดูงานจึงไม่ใช่แค่ดูงาน แต่การทำงานอาสาเพื่อชุมชนกลายเป็นเครื่องมือศึกษาเรียนรู้การท่องเที่ยวโดยชุมชน

การสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่นักศึกษาด้วยการลงพื้นที่ศึกษาชุมชนแล้ว ยังต้องแสวงหาโอกาสในการทำประโยชน์ให้แก่ชุมชน ดังนั้น การทำวิจัยของนักวิชาการ ควรเป็นไปในลักษณะดังเช่น บทความเรื่อง “ถอดประสบการณ์การวิจัยเพื่อท้องถิ่นในการฟื้นฟูเพลงพื้นบ้านโนเน่ ตำบลหนองศาลา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี” บทความเรื่องนี้ได้สะท้อนถึงมุมมองหนึ่งของนักวิชาการที่ต้องการทำวิจัยเพื่อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริง ด้วยการพยายามชี้ให้เห็นว่า หากงานวิจัยเกิดจากความต้องการของชุมชนเป็นที่ตั้ง พลังความร่วมมือจะเกิดขึ้น และสามารถพัฒนาสู่การเรียนรู้ในการจัดการตนเองหรือพึ่งตนเองได้ในอนาคต บทบาทนักวิชาการในฐานะนักวิจัยจึงควรวางให้เหมาะสม คอยเป็นผู้สร้างกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม และอำนวยความสะดวกให้งานวิจัยก้าวเดินไปข้างหน้าได้ จากประสบการณ์ของการฟื้นฟูเพลงพื้นบ้านโนเน่ได้สร้างความมั่นใจแก่นักวิชาการถึงการวิจัยที่ชุมชนมีส่วนร่วม แม้งานวิจัยจบไปแล้ว แต่ชุมชนยังมีความเคลื่อนไหวในการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านโนเน่ได้อย่างต่อเนื่อง

การเรียนรู้ที่จะเข้าใจสังคมใดสังคมหนึ่งสิ่งสำคัญคือการเรียนรู้วัฒนธรรมของสังคมนั้น ดังเช่นบทความ “เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย...ธำรงหรือทำลายอัตลักษณ์ชุมชน?” บทความเรื่องนี้ผู้เขียนซึ่งเป็นอาจารย์สาขาภาษาได้อธิบายให้เห็นถึงความสัมพันธ์ความเหมือน และความแตกต่างระหว่างเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทยกับอัตลักษณ์ของชุมชน เพื่อแสดงให้เห็นว่า อัตลักษณ์ของชุมชนได้มี

ส่วนสำคัญต่อการสร้างตัวตนและความเป็นเอกลักษณ์ให้กับวัฒนธรรมไทย แต่ในขณะเดียวกันอิทธิพลของกระแสวัฒนธรรมหลัก นั่นก็คือเอกลักษณ์ของชาติ ได้มีส่วนช่วยธำรงรักษากระแสวัฒนธรรมรอง คืออัตลักษณ์ของชุมชน และมีส่วนทำลายหรือลดความสำคัญของอัตลักษณ์ชุมชนด้วยเช่นกัน ความสำคัญอยู่ที่การเข้าใจถึงความสัมพันธ์และเกิดความตระหนักว่า หากเอกลักษณ์ของชาติเปลี่ยนแปลงไป อัตลักษณ์ของชุมชนย่อมเปลี่ยนแปลง หรือหากอัตลักษณ์ของชุมชนถูกลดคุณค่าลง เอกลักษณ์ของชาติย่อมลดคุณค่าลงเช่นเดียวกัน จะธำรงหรือทำลายเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องร่วมกันหาคำตอบเพื่อสร้างสมดุลผสมผสานเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ให้ลงตัวมีคุณค่าด้วยตัวเอง

วัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งที่อยู่รอบตัว และวิถีชีวิตทุกอย่างก้าวมีวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง การจะเรียนรู้วัฒนธรรมจึงสามารถเกิดขึ้นได้ หากช่างสังเกต ตั้งคำถาม และหาความรู้ ดังบทความ “**วัฒนธรรมเรียนรู้ได้หากสนใจ ใฝ่เรียนรู้**” เป็นบทความถอดประสบการณ์เรียนรู้จากผู้เขียนซึ่งเป็นอาจารย์สอนภาษาอังกฤษที่มีโอกาสได้เดินทางไปท่องเที่ยวตามที่ต่าง ๆ การสื่อสารด้วยภาษาพูด ภาษาเขียน และภาษาท่าทางล้วนเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้วัฒนธรรมต่างชาติและวัฒนธรรมต่างถิ่นได้เป็นอย่างดี สิ่งสำคัญก็คือ การเริ่มต้นจากสิ่งที่ตนเองสนใจจะส่งผลต่อการอยากรู้และหาคำตอบ การได้ลงพื้นที่ทำงานวิจัยที่ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย การได้เห็นผ้าโพกศีรษะ “ผ้าเปี้ยว” ของพี่น้องชาวไทยดำ และการเดินเล่นที่ถนนคนเดิน การได้เลือกซื้อหมวกถักใหม่พรม หน้าตาเป็น “ผีตาโขน” ได้ก่อให้เกิดคำถามมากมายและเป็นที่มาของความรู้อันผ่านการเรียนรู้ที่มีจุดเริ่มต้นจากความสนใจของตัวเอง

วัฒนธรรมอาหาร เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่สำคัญต่อวิถีชีวิต แต่ด้วยสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป วัฒนธรรมอาหาร

บางอย่างสูญหาย บ้างก็ต้องปรับเปลี่ยน เปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับยุคสมัย ดังบทความ “**ขนมหวานในวิถีชุมชนตำบลบ้านลาด**” บทความเรื่องนี้ผู้เขียนเป็นอาจารย์สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและมีความเชี่ยวชาญด้านการทำอาหารได้นำเสนอถึงการคงอยู่ของวัฒนธรรมการทำขนมท้องถิ่น จากกลุ่มผู้สูงอายุกลุ่มหนึ่ง ซึ่งผ่านการได้รับการถ่ายทอดมาจากผู้รู้มาก่อน จนพัฒนาภูมิปัญญาการทำขนมขึ้นมาใหม่ ให้สอดคล้องกับทรัพยากรที่ชุมชนยังคงมีอยู่ แต่ยังคงพยายามคงวิถีการทำแบบดั้งเดิม เพื่อคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น แม้จะเป็นอาชีพที่สร้างรายได้มาอย่างยาวนาน แต่ไม่ใช่สิ่งสำคัญเท่ากับใจรัก และมีความสุขที่ได้ทำขนมแบบดั้งเดิมให้ผู้คนได้ลิ้มลอง

นอกจากนี้ การเรียนรู้วัฒนธรรมสามารถใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือให้เข้าถึงวัฒนธรรม และเข้าใจผู้คน ชุมชนได้เช่นกัน บทความ “**เรียนรู้โลกกว้างกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน**” บทความเรื่องนี้ผู้เขียนเป็นอาจารย์สอนภาษาไทยได้บอกเล่าเกี่ยวกับมุมมอง ประสบการณ์เรื่องท่องเที่ยว แม้จะมีความต่างในจุดเริ่มต้น แต่การเดินทางท่องเที่ยวได้สอนให้เรียนรู้ และได้รับความรู้โดยไม่รู้ตัวผ่านการท่องเที่ยวโดยชุมชน การได้ลิ้มลองอาหารของชุมชน การได้สัมผัสวิถีชีวิตความเป็นอยู่แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนในชุมชน เป็นแรงผลักดันให้เกิดความสนใจ ใฝ่ใจรายละเอียดสิ่งรอบตัว จึงเป็นการเปิดโลกทัศน์และการเรียนรู้ใหม่บนพื้นฐานของคนที่ชอบเดินทางท่องเที่ยวได้เก็บเกี่ยว ทัศนคติความเข้าใจในวิถีสังคมและวัฒนธรรมเฉพาะถิ่น จึงทำให้ทุกการเดินทางยังคงมีความสุข สนุกสนาน และมีความหมายเพิ่มขึ้นเสมอ

บทความสุดท้าย “**การวิเคราะห์ศักยภาพองค์กรประยุกต์ใช้กับชุมชน โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis**” เป็นอีกหนึ่งบทความที่ผู้เขียนซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานชุมชนมาอย่างยาวนาน ได้เห็นถึง

ความสำคัญของเทคนิค SWOT หรือเทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์ ศักยภาพ ซึ่งอาจเป็นองค์กร หรือชุมชน อยู่ที่ขอบเขตของการวิเคราะห์ เทคนิคนี้แม้ไม่มีความซับซ้อน แต่ก็มีควมยากในการวิเคราะห์อย่างไร ให้สามารถรู้ถึงศักยภาพที่แท้จริง จึงมีเทคนิคประกอบอีกหลายเทคนิค ที่น่าสนใจในการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาทำความเข้าใจองค์กร และนำมาปรับประยุกต์ใช้กับการวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนได้เป็นอย่างดี ด้วยกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมและมีแนวคิดที่ “คนทำ คือ คนกำหนด คนกำหนด คือ คนทำ”

เรื่องเล่า เรื่องราว 8 บทความนี้ เป็นเพียงตัวอย่างของกลุ่ม คนนักวิชาการที่เปิดโอกาสให้ตนเองได้เรียนรู้อยู่เสมอ การเรียนรู้แต่ละ คนย่อมมีแง่มุม แง่ความคิด ที่แตกต่างกันไป เชื่อว่าเมื่อผู้อ่านได้อ่าน เรื่องราวเหล่านี้แล้ว ผู้อ่านจะเกิดความคิดที่อาจคล้อยตาม ชัดแย้ง หรือมีแง่คิด มุมมองใหม่ ตรงนี้เป็นสิ่งสำคัญที่สะท้อนได้ว่าผู้อ่านกำลัง เกิดการเรียนรู้ และหากจะเรียนรู้มากกว่านี้ “ควรเปิดโอกาสก้าวไป ข้างนอก เปิดใจ เปิดสมอง รับรู้ เรียนรู้สิ่งใหม่ รอบตัว คิด และ วิเคราะห์ในแง่มุมต่าง ๆ” ในชุมชนท้องถิ่นไทย ซึ่งมีคุณค่า มีสิ่งที่ดีงาม มีความน่าสนใจ น่าเรียนรู้อีกมากมาย

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	7
เกริ่นกล่าว	9
บทความที่	
1 สะท้อนแนวคิดของการสร้างนักรจัดการชุมชน	19
<i>อาจารย์ ดร.จิตติมา เวชพงศ์</i>	
2 การศึกษาดูงาน ไม่ใช่แค่ดูงาน: Volunteer	39
Tourism ในมิติการท่องเที่ยวโดยชุมชน	
<i>ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิตศักดิ์ พุฒजर</i>	
3 ถอดประสบการณ์การวิจัยเพื่อท้องถิ่นในการฟื้นฟู	73
เพลงพื้นบ้านโนเน่ ตำบลหนองศาลา อำเภอชะอำ	
จังหวัดเพชรบุรี	
<i>ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์สุดา พุฒजर</i>	
4 เอกลักษณะทางวัฒนธรรมไทย...จำรงหรือท้ำลาย	105
อัตลักษณ์ชุมชน?	
<i>ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกศราพร พรหมนิมิตร์กุล</i>	
5 วัฒนธรรม เรียนรู้ได้หากสนใจใฝ่เรียนรู้	137
<i>อาจารย์ศุภลักษณ์ ศรีสำอังก์</i>	
6 ขนมหวานในวิถีชุมชนตำบลบ้านลาด	159
<i>อาจารย์สไบทิพย์ มงคลนิมิตร์</i>	
7 เรียนรู้โลกกว้างกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน	175
<i>ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว</i>	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทความที่	
8 การวิเคราะห์ศักยภาพองค์กรประยุกต์ใช้กับ ชุมชน โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis	199
<i>อาจารย์วันชัย เจือบุญ</i>	

